

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
Rozdział pierwszy	
WPROWADZENIE DO PROBLEMATYKI BADAŃ	17
1.1. Metodologia badawcza	17
1.1.1. Metody badawcze	17
1.1.2. Pojęcia kluczowe	19
1.1.2.1. Elita	20
1.1.2.2. Kasta	25
1.1.2.3. Elita prawnicza. Elita sędziowska	27
1.2. Media we współczesnym świecie	34
1.2.1. Rola mediów i ich przemiany	34
1.2.2. Media jako źródło wiedzy o prawie i wymiarze sprawiedliwości	38
1.2.3. Przekazy publicystyczne w prasie jako materiał badawczy ...	40
Rozdział drugi	
ŚRODOWISKO SĘDZIOWSKIE Z PERSPEKTYWY PRASOWYCH ZAPOWIEDZI REFORMY WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI W POLSCE	45
2.1. Diagnoza stanu wymiaru sprawiedliwości i deklarowane przyczyny konieczności przeprowadzenia reformy	45
2.2. Zarzuty stawiane sędziom	58
2.2.1. Sędziowie jako środowisko uzurpujące sobie władzę i zagrażające ustrojowi polskiego państwa	60
2.2.2. Upolitycznienie sędziów i sądów	62
2.2.3. Negatywne cechy osobowościowe sędziów i ich poczucie bezkarności	64
2.2.4. Przenoszenie polskich sporów o kształt wymiaru sprawiedliwości za granicę i zafascynowanie niemiecką kulturą prawną	70
2.2.5. Korporacjonizm	72
2.2.6. Wadliwa interpretacja prawa	73

2.3. Postulowany wizerunek sędziego i potrzeba wymiany elit sędziowskich	75
2.4. Pojęcia „kasta” i „elita” jako integralne elementy języka polityki	80
2.4.1. Przemiany języka polityki	80
2.4.2. Definiowanie środowiska prawniczego w kategoriach „kasty” i „elity”	82
2.4.2.1. Pojawienie się kategorii „kasta” w odniesieniu do sędziów i ocena jej trafności	82
2.4.2.2. Sędziowie jako „elita” w przekazie prasowym	86

Rozdział trzeci

DZIAŁANIA ZJEDNOCZONEJ PRAWICY PODEJMOWANE WOBEC WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI I ŚRODOWISKA SĘDZIOWSKIEGO W PRZEKAZIE PRASOWYM

3.1. Naprawa wymiaru sprawiedliwości – zmiany legislacyjne	91
3.1.1. Trybunał Konstytucyjny	91
3.1.2. Krajowa Rada Sądownictwa	95
3.1.3. Sąd Najwyższy	96
3.1.4. Sądownictwo powszechne	99
3.1.5. Prokuratura	101
3.2. Działania pozalegislacyjne (faktyczne) skierowane wobec środowiska sędziowskiego	102
3.3. Ogólny stosunek sędziów do reformy wymiaru sprawiedliwości	109
3.4. Reakcja polityków, prawników, stowarzyszeń sędziowskich i społeczeństwa na przeprowadzaną reformę wymiaru sprawiedliwości	113
3.5. Ocena reformy wymiaru sprawiedliwości i jej skutków w przekazie prasowym	121
3.5.1. Ogólna ocena reformy	121
3.5.2. Skutki reformy dla państwa i organizacji wymiaru sprawiedliwości	123
3.5.3. Skutki reformy dla sędziów	128
3.5.4. Skutki reformy dla obywateli	131
3.6. Przekaz prasowy dotyczący środowiska sędziowskiego i wymiaru sprawiedliwości po utracie władzy przez Zjednoczoną Prawicę	132

Rozdział czwarty

PRASOWE SPORY O REFORMĘ WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI W LATACH 2015–2023 Z PERSPEKTYWY PRAWNICZEJ LITERATURY NAUKOWEJ

4.1. Diagnoza stanu wymiaru sprawiedliwości u progu reformy i etapy sporu o Trybunał Konstytucyjny	140
--	-----

4.2. Identyfikowane przyczyny niepowodzenia reformy wymiaru sprawiedliwości	145
4.2.1. Brak większości do zmiany Konstytucji RP	147
4.2.2. Brak szerszych konsultacji ze środowiskiem prawniczym i odrzucenie propozycji kompromisowych	150
4.2.3. Brak jednolitej i dopracowanej wizji reformy w obozie władzy, skupienie się na zmianach kadrowych, pośpiech i brak transparentności	152
4.2.4. Przekonanie o braku kompetencji organów Unii Europejskiej i sądów europejskich do wkraczania w sprawy wymiaru sprawiedliwości w Polsce	153
4.2.5. Społeczny opór przeciwko działaniom władzy i błędy w przekazie medialnym na temat zmian w wymiarze sprawiedliwości	155
4.3. Skutki działań w wymiarze sprawiedliwości	157
4.3.1. Naruszenie mechanizmów podziału władzy	157
4.3.2. Destabilizacja porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej i kryzys konstytucyjny	160
4.3.3. Ograniczenie niezależności sądów i osłabienie niezawisłości sędziowskiej	162
4.3.4. Otwarcie możliwości kwestionowania powołań sędziowskich i podzielenie środowiska sędziowskiego	164
4.3.5. Wzrost aktywizmu sędziowskiego	167
4.3.6. Obniżenie autorytetu sądu konstytucyjnego	168
4.3.7. Upolitycznienie sądownictwa zamiast odpolitycznienia	169
4.3.8. Osłabienie sędziowskiej odpowiedzialności	170
4.3.9. Przemiany języka polityki	174
Wnioski badawcze	177
Zakończenie	195
Bibliografia	201
Summary. The Polish community of judges as presented in the Polish press in the context of the disputes about the reform of the judiciary in the period 2015–2023. The elite or the caste?	235